

Historie lyžování

Obsah:

Obsah.....	2
1. Počátky evropského a českého lyžování.....	3
1.1 Historie lyžování.....	3
1.2 Norsko - kolébka lyžařského sportu.....	3
1.3 Počátky lyžování v českých zemích.....	4
2. Olympijské hry.....	5
2.1 Olympijský kongres.....	5
2.2 Olympijské hry.....	5

1. POČÁTKY EVROPSKÉHO A ČESKÉHO LYŽOVÁNÍ

Lyžování je sportem s velmi dlouhou historií. Jeho počátky sahají až do dalekého pravěku, i když v té době bylo provozováno spíše z praktických než sportovních důvodů. První část práce je seznámením s počátky lyžování v Evropě i v Českých zemích.

Čeští lyžaři stáli u zrodu lyžování jako sportovní disciplíny a při jeho rozšíření do horských oblastí střední Evropy.

1.1. Historie lyžování

Přestože se lyže začaly využívat pro sportovní účely až v 19. století, jejich původ je nutno hledat mnohem dříve. Odborníci na dějiny lyžování rozdělují jeho vývoj do dvou základních etap - předsportovní využití lyží a sportovní lyžování.

Předsportovní použití lyží začíná objevením lyží a končí v polovině 19. století. Lyže jsou používány jako prostředek k překonávání vzdálenosti při lovu, později pro válečné účely. Lyžování je rozšířeno pouze v severních oblastech (severní Skandinávii, Severní Americe a v Asii).

Sportovní lyžování zahrnuje období od poloviny 19. století do současnosti. Lyže se již využívají převážně ke sportu a rekreačním účelům. Rozvíjí se pohybová činnost na lyžích – běh, skok, sjezd, zatáčení, lyžařská akrobacie atd. V úseku zhruba sta let se lyžování rozšiřuje do všech kontinentů světa.

1.2. Norsko - kolébka lyžařského sportu

V 19. století bylo lyžování v Norsku rozšířeno v mnohem větší míře než kdekoliv jinde na světě, proto se Norsko pokládá za kolébku lyžařského sportu. Přesto po zrušení lyžařských jednotek v norské armádě roku 1826 dochází ke stagnaci lyžařského sportu. Výjimkou je norská provincie Telemarkem, ležící jihozápadně od Osla. Zde se díky výhodným geografickým a klimatickým podmínkám lyžování dostalo na vysokou úroveň. Telemarčané se především proslavili svým

podílem na vytvoření nové techniky jízdy, která znamenala takřka revoluční zvrát proti dosavadnímu primitivnímu způsobu lyžování. Kromě této techniky používali nový typ lyží, tzv. telemarský.

V Norsku byla založena i první lyžařská škola, založená v Kristiánii. Školou prošly tisíce lyžařů. V Nordheimově škole byly poprvé použity výrazy telemark a kristianie.

Přestože bylo lyžařství rozšířeno po celé severní Skandinávii, probíhal jeho vývoj ve Finsku a Švédsku v porovnání s Norskem, kde se pozvolna stávalo národním sportem, pomaleji. Lyžování bylo rozšířeno zejména mezi Laponci a na venkově.

1.3. Počátky lyžování v Českých zemích

Předchůdcem prvních lyží na území České republiky byly sněžnice, které se do Českých zemí pravděpodobně rozšířily současně s emigrací valašského pastevectví. V Krkonoších byly sněžnice vyráběny dokonce již ve století 17. a říkalo se jim kraple nebo krokve. Tyto názvy pocházejí od kosodřeviny, ze které se vyráběly obruče a která se staročesky nazývala krakvičí.

Přestože se v Krkonoších lyžovalo již kolem roku 1840, za počátky rozvoje českého lyžování je nutno se vydat do roku 1887, kdy si průkopník českého lyžování Josef Rössler Ořovský nechal z Osla poslat lyže a také založil při Bruslařském klubu v Praze Lyžařský kroužek (Ski klub). Tento rok a založení Lyžařského kroužku se považuje za počátek organizovaného lyžování v Českých zemích i v Evropě mimo Skandinávii. V roce 1894 byl klub oficiálně přejmenován na Český Ski Klub (ČSK) Praha.

21. listopadu 1903 se v hotelu Ráj v Jablonci nad Jizerou sešli zástupci existujících tří lyžařských spolků – Českého Ski Klubu Praha, Českého krkonošského spolku Ski v Jilemnicích a Českého ski klubu ve Vysokém nad Jizerou a ustanovili Svaz lyžařů v Království českém. Byl to první národní svaz na světě, následován v roce 1904 Švýcarskou lyžařskou federací (Fédération Suisse de Ski) a v roce 1905 německým a rakouským svazem (Deutscher Skiverband, Österreichischer Skiverband).

2. OLYMPIJSKÉ HRY

Zakladatelem - Josef Rössler Ořovský, propagátor sportu a turistiky, významný československý sportovní funkcionář. Zasloužil se o vznik a rozvoj rychlobruslení, lyžování, ledního hokeje, ale také atletiky, kanoistiky a mnoha dalších sportů. Jako generální tajemník ČSOV prosazoval na VIII.Olympijském kongresu 1925 v Praze uznání zimních olympijských her.

2.1. Olympijský kongres

Na I. olympijském kongrese v roce 1894 byly Skandinávské země proti snahám Josefa Rösslera Ořovského, o zařazení lyžařských sportů do programu OH, jsou zde přece „ Severské hry “! Teprve v roce 1919 potvrzuje lyžování jako odvětví, které může být zařazeno do OH. Na VII.OH roku 1920 bylo uděleno právo uskutečnit soutěže v zimních sportech v Chamonix. VIII. Olympijský kongres roku 1925 v Praze uznává „ Týden zimních sportů “ konaný roku 1924 v Chamonix se zpětnou platností za I. zimní olympijské hry. Na tento týden sportovních her odjíždí výprava, která má málo peněz, pořádají se tedy sbírky „ Dej co můžeš, třeba 1Kč “.

2.2. Olympijské hry

I. OH - Chamomix 1924

26 sportovců

Bím, Hevák – 50km měl o hodinu horší čas než vítěz

II. OH - Svatý Mořic 1928

25 sportovců

1. medaile z OH (bronzová ve skoku – Rudolf Purket 62,5m)

Německý – 50km 11. místo

III. OH - Lake Placid 1932

6 sportovců

Bartoň – 50km 10. místo, Novák 11.místo, Feistaver 13. místo, Cifka 14.místo

IV. OH - Garmich Parterkirchen 1936

44 sportovců

Mihalák – 18km 10. místo, Šimůnek 11. místo

Štafeta muži – 5. místo Musil, Bauer, Mihalák, Šimůnek

V. OH - Svatý Mořic 1948

48 sportovců

Carda – 50km 8. místo

VI. OH - Oslo 1952

22 sportovců

hokejisté + 5 lyžařů

VII. OH - Cortina D'Ampezzo 1956

41 sportovců

Matouš – 30km 10. místo, 15km 13. místo (hodnoceno jako velký úspěch vedle severanů a sovětů)

Štafeta ženy – 6. místo Krasilová, Benešová, Patočková, Lauermannová

VIII. OH - Squaw Valley 1960

21 sportovců

velmi skromné vystoupení

IX. OH - Innsbruck 1964

46 sportovců

Matouš – skok 4. místo (80,5m)

X. OH - Grenoble 1968

48 sportovců

Nejúspěšnější ZOH – První zlatá medaile pro ČSSR a ještě stříbrná medaile zásluhou Jiřího Rašky

Kučera – kombinace 4. místo

XI. OH - Sapporo 1972

42 sportovců

Šikolová – 5km 3. místo, 10km 7. místo (první medaile žen na OH)

Henych – 30km 9. místo

Štafeta ženy – Bartošová, Cillerová, Šikolová

XII. OH - Innsbruck 1976

58 sportovců

Balcar – skok 4. místo

Štafeta ženy – 6.místo Pasiárová, Sekajová, Bartošová, Paulů

XIII. OH - Lake Placi 1980

41 sportovců

Jeriová – 5km 3. místo, 10km 9. místo

Štafeta ženy – 4. místo Palečková, Svobodová, Paulů, Jeriová

XIV. OH - Sarajevo 1984

50 sportovců

Jeriová – 5km 3. místo

Ploc – skok 3. místo

Charvátová – sjezd 3. místo

Paulů – 20km 4. místo, 5km 13.místo, 10km 13. místo

XV. OH - Calgary 1988

Ploc – skok 2. místo

Malec – skok 3. místo

Štafeta muži – 3. místo Nyč, Korunka, Benc, Švanda

XVI. OH - Albertville 1992

XVII. OH - Lillehammer 1994

65 sportovců

Neumannová – 5km klasicky 8. místo, 10km skate 6. místo, 15km skate 14. místo

XVIII. OH - Nagano 1998

45 sportovců

Magál – 30km klasicky 22. místo

Buchta – 50km skate 13. místo

Michl – 50km skate 17. místo

Neumannová – 5km klasicky 2. místo, 10km skate 2. místo

Hanušová – 5km klasicky 22. místo

Štafeta ženy – Neumannová, Hanušová, Šaldová, Rajdlová

XIX. OH - Salt Lake City 2002

Bauer – 30km skate 7. místo, 20km Skiatlon 13. místo

Koukal – 30km skate 21. místo, Sprint 9. místo

Štafeta muži – 7. místo Koukal, Magál, Bauer, Michl

Neumannová – 15km skate 2. místo, Skiatlon 10km 2. místo, Sprint 9. místo

Hanušová – 15km skate 21. místo

Štafeta ženy – 4. místo Balatková, Rajdlová, Neumannová, Hanušová

XX. OH - Torino 2006 ???

ZADALA: p. Stachová

VYPRACOVAL: Jiří Formánek

OBOR: TVSK

ROČNÍK: První

ČERPÁNO: Zlatá kniha lyžování - O.Kulhánek

Sportovní klub

Internet